

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

**АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ
КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ТА
ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Матеріали
науково-практичної інтернет-конференції
(23 квітня 2021 року)

ОДЕСА
2021

УДК 343.98:343.95
A43

*Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення статей, які суттєво
перевищували пропоновані обсяги*

A43   **Актуальні** аспекти криміналістичного та психологічного
забезпечення правоохоронної діяльності, м. Одеса, 23 квітня
2021 р. Одеса: ОДУВС, 2021. 269 с.
УДК 343.98:343.95

© ОДУВС, 2021

*Сердюк Д. О.,
студент факультету 1 ННПК ОДУВС*

*Науковий керівник:
Калянова О. Д.,
доцент кафедри криміналістики та психології ОДУВС,
кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник*

ОСОБЛИВОСТІ ТАКТИКИ ТИМЧАСОВОГО ВИЛУЧЕННЯ МАЙНА

Історичні надбання, практика та робота правотворців дали змогу сформувати новітній інститут, який закріпили у Кримінальному процесуальному кодексі України 2012 року – тимчасовий доступ до речей та документів [1, с. 54].

Відповідно до ч. 2 ст. 16 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК) на підставах та в порядку, передбачених цим Кодексом, допускається тимчасове вилучення майна без судового рішення [2].

Згідно з п. б) ч. 2 ст. 131 КПК заходами забезпечення кримінального провадження є: тимчасове вилучення майна [2].

Зазначимо, що більшість науковців та практиків, говорячи про тактичну операцію, покладають у її зміст певні структурні елементи, що здебільшого є схожими.

До таких слід віднести: провадження комплексу однойменних або різнойменних процесуальних або не процесуальних дій; об'єднаність єдиним планом і єдиним задумом; єдине керівництво слідчого над проведенням; виконання окремих проміжних завдань, підлеглих загальним цілям розслідування; вирішення задач у певній слідчій ситуації [3, с. 328].

Аналогічні стадії тактичних дій слід застосовувати і до тимчасового вилучення майна.

Тимчасовим вилученням майна є фактичне позбавлення підозрюваного можливості володіти, користуватися та розпоряджатися

певним його майном до вирішення питання про арешт майна або його повернення. Тимчасово вилученим може бути майно у вигляді речей, документів, грошей тощо.

Під річчю слід розуміти предмет матеріального світу, щодо якого можуть виникати цивільні права та обов'язки.

Документом визнається спеціально створений з метою збереження інформації матеріальний об'єкт, що містить зафіксовані за допомогою письмових знаків, звуку, зображення тощо відомості, які можуть бути використані як доказ факту чи обставини.

Гроші – це законний платіжний засіб, обов'язковий до прийому за номінальною вартістю на всій території України. Таким платіжним засобом є грошова одиниця України – гривня. Іноземна валюта може використовуватися в Україні у випадках і в порядку, встановлених законом.

Отже, визначене вище майно може бути вилучене, якщо будуть достатні підстави вважати, що воно:

- підшукане, виготовлене, пристосоване або використане як засіб чи знаряддя вчинення кримінального правопорушення і (або) зберегло на собі його сліди;

- надане особі з метою схилити її до вчинення кримінального правопорушення фінансування і (або) матеріального забезпечення кримінального правопорушення або в якості винагороди за його вчинення;

- є предметом кримінального правопорушення, пов'язаного з незаконним обігом;

- придбане в результаті вчинення кримінального правопорушення, доходів від нього, або на яке було направлено злочинні дії.

Важливу роль у вирішенні вищезазначених питань та визначенні правильної тактики дій у процесі тимчасового вилучення майна, грають підготовчі дії, у процесі здійснення яких визначають наступне:

- а) де, коли і у кого повинна проводитися така слідча (розшукова) дія;
- б) хто буде брати участь і бути присутнім при її проведенні;
- в) що конкретно слід вилучити;
- г) які технічні засоби необхідні тощо.

При цьому уповноважений представник правоохоронного органу може вивчати діловодство, бухгалтерську та іншу комерційну документацію підприємства, установи або організації; знайомитися з продукцією підприємства та отримувати консультацію компетентних

осіб; визначати ступінь секретності передбачуваних до вилучення предметів і документів.

Вирішення цих питань залежить від тих матеріалів, якими володіє працівник правоохоронного органу, а також від конкретної ситуації, що склалася до моменту прийняття рішення, особливостей майна, яке підлягає вилученню.

Особливої уваги потребує підготовка, і розробка плану проведення тимчасового вилучення майна на випадок ускладнень і переходу даної слідчої дії у невідкладний обшук. Також ретельно повинно бути продумане і питання про учасників тимчасового вилучення майна: комплектування та інструктаж осіб, залучення незацікавлених фахівців, а так само вирішення питання про можливу участь перекладача.

Тимчасове вилучення майна застосовується при затриманні особи в порядку, передбаченому статтями 207, 208 КПК України [2]. Якщо затримання було проведено не уповноваженою посадовою особою, вона зобов'язана одночасно з доставкою затриманого до слідчого, прокурора, іншої уповноваженої посадової особи передати їй тимчасово вилучене майно.

Тимчасове вилучення майна здійснюється також під час обшуку, огляду, про що складається відповідний протокол. Порядок проведення цих слідчих дій визначено в статтях 236, 237 КПК України [2].

Під час здійснення тимчасового вилучення майна в ході проведення окремих слідчих (розшукових) дій, а також і при відмові добровільно видати об'єкти, що підлягають тимчасовому вилученню, виникають певні труднощі. В цьому випадку, успіх у результатах тимчасового вилучення майна багато в чому залежить від налагодження психологічного контакту уповноваженого представника правоохоронного органу з особою, майно якої вилучається та застосування методів впливу.

Для правильного застосування методів психологічного впливу – навіювання і переконання – представнику правоохоронного органу необхідно з'ясувати витоки негативного ставлення даної особи до вимоги про добровільну видачу конкретного об'єкта. Іноді відмова пояснюється не почуттям вини, а почуттям страху за розголошення обставин інтимного життя, небажанням завдати неприємність родичу, знайомому, товаришеві по службі.

Для подолання такого негативного ставлення в подібних випадках можна звернути увагу даної особи на те, що уповноважені

особи, присутні при тимчасовому вилученні, попереджаються про відповідальність за розголошення виявлених обставин інтимного життя особи.

Також, в разі необхідності, тимчасове вилучення майна може бути проведене у нічний час (в тих випадках, коли є припущення, що особа намагається затримати проведення вилучення майна до пізнього часу і сподівається на припинення або призупинення даної дії у зв'язку з цим).

Часто виникають труднощі при транспортуванні вилученого з місця тимчасового вилучення майна до приміщення, де таке майно повинно зберігатися до моменту його повернення власнику.

Особливу увагу слід звернути на тимчасове вилучення предметів, які є носіями електронної інформації.

Отже, зазначені дії, що входять у зміст процедури з тимчасового вилучення майна, можна об'єднати в такі тактичні блоки: встановлення підстав для вилучення майна; підготовка до вилучення майна; власне вилучення майна, що включає дії від визначення конкретних осіб, у яких буде проводитися вилучення до упакування та опечатування вилученого; документальне оформлення вилучення, включаючи направлення у необхідних випадках відповідного повідомлення, і завершальні дії, що виражаються у виїзді з місця проведення дії і зняття блокади з цього місця[4, с. 211].

СПИСОК БІБЛОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Маринич Ю. Становлення інституту тимчасового доступу до речей та документів: історичний аспект. Національний юридичний журнал: теорія й практика. 2020. № 29. С. 49-54.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квіт. 2012 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (Дата звернення 10.04.2021 р.)

3. Чередник К. О. Тактичні операції, спрямовані на вилучення та дослідження документальних джерел інформації про ознаки шахрайства на ринку нерухомості, вчиненого злочинними угрупованнями. Прикарпатський юридичний вісник. 2018. Випуск 1 (22). Том 2. С. 327-330.

4. Горошко В. В. Порядок здійснення тимчасового вилучення майна під час провадження окремих слідчих (розшукових) дій. Юридичний науковий електронний журнал. 2015. № 5. С. 208-211.

Олішевський О. В.	
ТЕХНОЛОГІЯ РОЗПІЗНАВАННЯ ОБЛИЧ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ.....	45
Подобний О. О., Бельський Р. О.	
ОКРЕМІ ПИТАННЯ НАУКОВОЇ РОЗРОБЛЕНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОНФІДЕНЦІЙНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА НА ДОСУДОВОМУ СЛІДСТВІ.....	48
Поліщук Д. Г.	
ВЕРИФІКАЦІЯ ІНФОРМАЦІЇ В ОДОРОЛОГІЇ.....	54
Проданець Н. М.	
ОСОБЛИВОСТІ ТАКТИКИ ВИЯВЛЕННЯ ТА ПОДОЛАННЯ НЕПРАВДИВИХ ПОКАЗАНЬ НЕПОВНОЛІТНІХ ОСІБ У РЕЖИМІ ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЇ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ.....	57
Сердюк Д. О.	
ОСОБЛИВОСТІ ТАКТИКИ ТИМЧАСОВОГО ВИЛУЧЕННЯ МАЙНА.....	61
Сіра І. С.	
КРИМІНАЛІСТИКА У СВІТЛІ СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ЗЛОЧИННОГО СВІТУ.....	65
Уткіна К. С.	
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СЛУЖБОВИХ СОБАК У ПРИРОДООХОРОННИХ ЦІЛЯХ.....	68
Фанік А. Р.	
ЩОДО ВИБОРУ ТАКТИЧНИХ ПРИЙОМІВ В ХОДІ ПРОВЕДЕННЯ ОБШУКУ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД СЛІДЧОЇ СИТУАЦІЇ.....	73
Шаран А. А.	
ЗАГАЛЬНОАСФІКСИЧНІ ОЗНАКИ СМЕРТІ ПРИ ОГЛЯДІ МІСЦЯ ПОДІЇ.....	76
Шевчук О. Ю.	
ПРИНЦИПИ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ.....	83

СЕКЦІЯ 2. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Барська А. В.	
ПРОФЕСІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА СЛІДЧОГО...	87